

Секція: Державне управління

Лашук Оксана Сергіївна

*кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри підприємництва і торгівлі*

*Національний університет «Чернігівська політехніка»
м. Чернігів, Україна*

Мостіпан Надія Вікторівна

здобувач вищої освіти

*Національного університету «Чернігівська політехніка»
м. Чернігів, Україна*

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

В контексті європейської інтеграції концепція електронного урядування стає одним із найважливіших інструментів досягнення демократії. Особливу увагу слід приділити механізмам формування електронного уряду, реформуванню державних установ України, тобто інноваційним методам публічного управління, що забезпечують прозорість державного та муніципального управління в Україні.

Останнім часом передові країни у всьому світі впроваджують національні програми, які адаптують публічне управління до умов інформаційного суспільства, які представляють електронне урядування як нову форму взаємодії уряду та суспільства. В контексті прагнень України до європейської інтеграції, запровадження європейських норм та стандартів для реалізації національної інформаційної політики, використання іноземного досвіду в практиці електронного урядування має особливе значення.

Електронне урядування – форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян [1].

Електронний урядування забезпечує прозорість державних органів та запобігає корупції, зменшуючи, але не усуваючи, індивідуальну залежність особи від свавілля державних службовців. Електронний урядування є інструментом соціальної демократизації, важливим елементом функціонування інформаційного суспільства.

Між державним, регіональним та рівнями громад існує певна неупорядкованість інформаційних відносин, що простежуються у стосунках органів публічної влади при організації інформаційної взаємодії. Практично відсутня така взаємодія і між органами місцевого самоврядування.

Проведемо аналіз Індексу розвитку електронного урядування в Україні протягом 2012-2020 років (рис. 1).

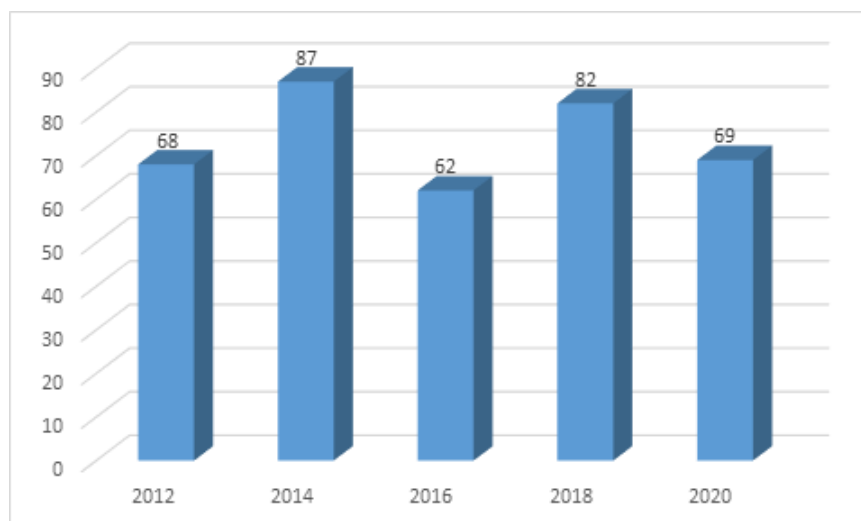

Рис. 1. Динаміка Індексу розвитку електронного урядування України

З рис. 1 можна зробити висновок, що у 2012 році Україна зайняла 68-е місце у рейтингу країн за розвитком електронного урядування у світі, тоді

як у 2014 році – 87-е місце, у 2016 році – 62-е місце, 2018 році – 82-е місце та 69-е місце у 2020 році. Таким чином, динаміка розвитку електронного урядування в Україні є нестабільною. Рейтинг у 2020 році є найнижчий досліджуючи в динаміці з 2012 року, що свідчить про наявність резерву для посилення компонент Індексу розвитку електронного урядування.

Становленню регіональних інформаційних систем не сприяє і та обставина, що в більшості місцевих органів виконавчої влади та органах місцевого самоврядування в організаційній структурі відсутні підрозділи, які б забезпечували впровадження сучасних інформаційних технологій.

Відсутність інформаційних відділів у місцевих органах публічної влади та в органах місцевого самоврядування, призводить до труднощів у задоволенні потреб місцевих органів виконавчої влади в інформаційних ресурсах і темпах розвитку інформатизації у громадах як через недоліки в самій структурній будові, так і через існуючі проблеми з кількістю та фаховим рівнем штатних працівників, фінансуванням програм, особливо тих, на яких покладені додаткові обов'язки щодо робочої підтримки технічного стану комплексу програмно-технічних засобів.

Іншим чинником, який істотно стримує розвиток регіональних інформаційних систем, є те, що в країні, відсутні типові технічні рішення стосовно створення автоматизованих систем обробки інформації для органів місцевого самоврядування. Наслідком цього є не тільки відставання в розвитку інформаційних систем місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, але й зайві витрати, викликані необхідністю індивідуальної розробки таких систем [2].

До основних проблеми електронного розвитку територіальних громадах регіону можна віднести:

- нерівномірність забезпечення можливості доступу населення до комп'ютерних і телекомунікаційних засобів, поглиблення «інформаційної нерівності» між окремими віддаленими громадами,

сферами економіки та різними верствами населення особливо в сільській місцевості;

- наростання дисбалансу у розвитку інформаційної інфраструктури і ступеня інтеграції інформаційних технологій у основні ділові процеси;
- нерозвиненість інформаційних послуг і ресурсів для громадян і організацій в новостворених територіальних громадах;
- низький рівень комп'ютерної грамотності та готовність населення використовувати комп'ютерні та телекомунікаційні засоби;
- високий рівень соціально-економічного диференціації населення і низький платоспроможний попит на інформаційно-комп'ютерні технології (ІКТ);
- низька частка економічно-активного населення, яке пройшло спеціальну підготовку з використання ІКТ у діяльності органів місцевого самоврядування;
- незацікавленість участі держави і бізнесу в навчанні навичкам використання ІКТ в наданні адміністративних послуг;
- низька мотивація населення.

Іншим недоліком, який гальмує розвиток регіональних інформаційних систем, є відсутність в країні технічних рішень для створення автоматизованих систем обробки інформації для органів місцевого самоврядування.

Наслідком цього є не тільки відставання в розвитку інформаційних систем місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, але й зайві витрати, викликані необхідністю індивідуальної розробки таких систем [2].

Слід зазначити, що тривалий час розвиток надання електронних послуг в Україні, особливо на місцевому рівні, значною мірою гальмувався відсутністю єдиного функціонуючого державного порталу та

незацікавленістю посадових осіб в створенні інформаційних порталів. Пандемія коронавірусу внесла суттєві зміни в цей процес, неможливість надавати адміністративні послуги особисто, особливо в громадах сільської місцевості створило певний поштовх в розвитку електронного урядування в ОТГ.

Така ситуація свідчить, що існує необхідність прийняття закону для ефективнішого впровадження системи адміністративних послуг.

Запровадження електронного урядування створює умови для:

- гарантування прозорості роботи органів державної влади на місцях та органів місцевого самоврядування;
- доступу громадян до публічної інформації за допомогою сучасних інформаційних технологій;
- покращення якості адміністративних послуг, економія часу та матеріальних ресурсів як для заявників послуг, так і для посадових осіб;
- отримання цілодобових послуг управління;
- підвищення рівня демократизації в суспільстві.

Література

1. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>
2. Програма інформатизації Чернігівської області на 2018 – 2020 роки.
URL: http://cg.gov.ua/web_docs/1/2015/10/docs/inform%202018-2020.pdf
3. Куджа Т. І. Стан та перспективи розвитку електронного урядування в Україні та в світі / Т. І. Куджа // Актуальні проблеми публічного управління та адміністрування: колективна монографія. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2020. С. 71-86.